

До 110-річчя від дня народження М. О. Соболя

[Віталій Єпіфанов]

#4 от 03.03.2020

До 110-річчя від дня народження М. О. Соболя

Микола Олександрович Соболю – випускник 1936 року Харківського механіко-машинобудівного інституту (нині НТУ «ХПІ»), лауреат Державної премії, директор Харківського заводу транспортного машинобудування ім. В. А. Малишева, перший заступник голови Ради Міністрів УРСР з промисловості.

Працюючи на Харківському паровозобудівному заводі, Микола Олександрович без відриву від виробництва в 1936 році з відзнакою закінчив Харківський механіко-машинобудівний інститут, отримавши кваліфікацію інженера-механіка. У цей час він був одним з активних учасників створення і випробувань легендарного танка Т-34 і двигуна В-2, а під час війни був організатором робіт з ремонту танків.

У 1947 році в якості начальника виробництва, а в 1949 році – головного інженера Харківського заводу транспортного машинобудування ім. В. А. Малишева – став організатором наукових і технологічних робіт зі створення та організації серійного виробництва перших магістральних тепловозів ТЕ-1 і дизелів Д-50 до них, а також створення двосекційних тепловозів ТЕ-2. У цей час під його керівництвом були розроблені технології і освоєно виробництво спеціальної техніки: гусеничних артилерійських тягачів високої прохідності, шляхопрокладчиків, машин для трансантарктичних переходів та ін. За розробку інноваційних технологій при створенні і освоєнні серії спеціальної техніки на основі гусеничного тягача АТ-Т у 1951 році М. О. Соболю було присвоєно звання лауреата Державної премії. У 1954 році, вже будучи директором Харківського заводу транспортного

машинобудування ім. В. А. Малишева, М. О. Соболев став ініціатором серійного переходу з паровозної на тепловозну тягу, для чого було освоєно серійне виробництво тепловозів ТЕ-2. Це якісно змінило увесь залізничний транспорт і стало основою інтенсивного розвитку всього народногосподарського комплексу України. Надалі під керівництвом М. О. Соболя були створені і випробувані унікальний для того часу 4-тактний дизельний двигун Д70 і потужний танковий турбопоршневий дизель 5ТДФ, що вивело Харківський завод транспортного машинобудування до числа світових лідерів дизелебудування.

Як відомий новатор-машинобудівник і організатор промисловості в 1958 році Микола Олександрович Соболев очолив Раду народного господарства Харківського економічного регіону, де під його керівництвом були введені в експлуатацію Куп'янський ливарний завод, Лозівський ковальсько-механічний завод, Харківський інструментальний завод, завод «Харпластмас», а в 1962 році він став ініціатором будівництва харківського метро.

У 1972 році М. О. Соболев пішов на пенсію, а 22 квітня 1991 року його не стало. Микола Олександрович був похований у Києві.

За заслуги в справі посилення промислового потенціалу держави М. О. Соболев нагороджений 8 орденами і багатьма медалями. За його видатні заслуги Вчена рада Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» прийняла рішення встановити пам'ятну дошку Миколі Олександровичу Соболеву на головному аудиторному корпусі НТУ «ХПІ», де він навчався в 1931–1936 роках.

Віталій Єпіфанов, директор навчально-наукового інституту механічної інженерії і транспорту НТУ «ХПІ».